P

GŁOS TOMASZOWSKI

Cena numeru 3 zł

PISMO POLSKIEJ PARTII ROBOTNICZEJ

ROK IV | NIEDZIELA, DNIA 5 WRZEŚNIA 1948 R. | Nr 243 (1178)

Targowisko premierów

Schuman, Reynaud, Marie i de Gaulle prowadzą zakulisowe gry i machinacje

PARYŻ PAP. W artykule na temat przesilenia rządowego „Humanite" zwraca uwagę na uderzającą monotonię nazwisk kolejnych kandydatów na premiera i pisze: **„Nie można powoływać stale tych samych ludzi do rozpoczynania wciąż na nowo tych samych rzeczy. Jest to istne targowisko, podniesione do godności instytucji państwowej".**

Dziennik podkreśla, że obecna sytuacja jest wynikiem odsunięcia komunistów od udziału w rządach. Ten brak stabilizacji — pisze „Humanite" — ma swe źródło w chęci uprawiania polityki sprzecznej z interesami narodu. Obecny kryzys nie zostanie zażegnany dopóty, dopóki będzie się odmawiało najsilniejszej partii, reprezentującej nadzieje klasy robotniczej i milionów Francuzów wszelkich warstw, należnego jej prawa udziału w kierowaniu sprawami państwowymi. Jedynie rząd jedności demokratycznej, którego utworzenia domaga się ponownie Francuska Partia Komunistyczna, zdolny będzie — przez nawrót do jedności narodowej — *przywrócić zgodę między ludem a rządem, zgodę, która jest podstawą stabilizacji państwa.*

„Franc Tireur" stwierdza, że swym obecnym stanowiskiem reakcja ujawnia własną bezsilność.

Dzienniki reakcyjne sugerują obecnie coraz wyraźniej rozpisanie nowych wyborów, a niektóre z nich doradzają odwołanie się do generała de Gaulle.

PARYŻ (PAP). — Jak się okazało, wczoraj po południu Robert Schuman, o którym doniesiono, że z powierzonej mu misji zrezygnował, kontynuuje jednak rozmowy w sprawie utworzenia nowego rządu.

W chwili, gdy oczekiwano, że prezydent Republiki zwróci się do jednego z przedstawicieli radykałów, w szczególności zaś do Andre Marie, paryskie koła polityczne usłyszały ze zdumieniem deklarację Roberta Schumana, złożoną o godz. 15.30 przy wyjściu z pałacu Elizejskiego: *„Prezydent Republiki nie przyjął jeszcze mojej dymisji. Pozostaje mi jeszcze kilka godzin na ponowne rozważenie sytuacji".*

W Paryżu przypuszcza się, że nieoczekiwany zwrot nastąpił w wyniku powodzenia „misji informacyjnej", której — na prośbę prezydenta — podjął się w piątek przywódca MRP, Robert Lecourt. Znalazł on podobno płaszczyznę porozumienia między SFIO a MRP. Gdyby tak istotnie było, *Schuman mógłby wznowić swe rozmowy przerwane w czwartek, gdy socjaliści odmówili mu swej współpracy.*

Powszechną uwagę zwrócił fakt, że Paul Reynaud, który znajdował się na urlopie w Bretanii, wrócił nagle do Paryża samolotem.

4 gubernatorzy kontynuują obrady

BERLIN (PAP). W sobotę po południu odbyła się piąta z rzędu konferencja dowódców czterech stref okupacyjnych w Niemczech.

BERLIN PAP. — Sobotnia konferencja czterech gubernatorów wojskowych trwała blisko 3 godziny. Opuszczając konferencję gubernator amerykański gen. Clay zapowiedział, że odbędą się dalsze zebrania gubernatorów, nie sprecyzował jednak ich terminu. Ze strony brytyjskiej oświadczono, że *następne zebranie gubernatorów odbędzie się prawdopodobnie w niedzielę.*

Lotnictwo polskie w służbie pokoju

Rozkaz ministra Obrony Narodowej, marszałka Polski — Michała Roli-Żymierskiego w dniu święta Lotnictwa Odrodzonej Polski Ludowej

WARSZAWA (PAP). Z okazji dorocznego **Święta Odrodzonego Lotnictwa Polskiego** minister Obrony Narodowej wydał następujący rozkaz.

W dniu 5 września br. Polska Ludowa obchodzi doroczne Święto Odrodzonego Lotnictwa Polskiego.

Bezpośrednio po zwycięskiej wojnie święto to było przede wszystkim świętem lotnictwa wojskowego, które przez wkład swego wysiłku i ofiarnego trudu we współdziałaniu z naszymi bohaterskimi wojskami lądowymi ramię w ramię ze zwycięską i bohaterską armią radziecką przyczyniło się do pogromu hitleryzmu.

Dziś święto lotnicze obchodzimy w szerszych ramach. Nie jest ono wyłącznie świętem lotnictwa wojskowego. Jako hasło święta lotniczego w bieżącym roku wysunięto: **„Lotnictwo w służbie pokoju".** Manifestujemy w ten sposób wyraźnie, że **Polska Ludowa rozbudowując nowoczesne silne lotnictwo nie ma zamiarów agresywnych, lecz przeciwnie wespół z potężnym lotnictwem Związku Radzieckiego** i innych krajów demokracji ludowej, stoi na straży pokoju tak upragnionego dla odbudowującej się ze zniszczeń wojennych Polski i narodów miłujących pokój.

Dziś święto lotnicze stało się manifestacją zjednoczonego wysiłku twórczego wszystkich organizacji pracujących dla sprawy rozwoju lotnictwa naszego narodu, zarówno robotnika, technika, konstruktora, inżyniera, lotnika wojskowego, komunikacyjnego oraz najszerszych mas pracujących, w których służbie odrodzone lotnictwo pracuje od pierwszej chwili swego odrodzenia.

Tylko wspólna skoordynowana praca we wszystkich gałęziach twórczości lotniczej przy moralnym i materialnym poparciu całego społeczeństwa — doprowadzi do rozwoju naszego kraju.

W dniu Święta Lotnictwa zwracam się z gorącym apelem do wszystkich lotników, personelu latającego, technicznego, pomocniczego, do wszystkich żołnierzy, do całej młodzieży, do robotników i inżynierów przemysłu lotniczego, aby pomni wielkich zadań przed nimi stojących wobec narodu polskiego wzmocnili swe wysiłki w pracy dla zbudowania silnego lotnictwa Polski Ludowej.

Rozkaz odczytać we wszystkich pułkach lotniczych oraz podać do wiadomości organizacjom, związanym z lotnictwem.

Minister Obrony Narodowej
(—) ŻYMIERSKI MICHAŁ
Marszałek Polski

Pierwszy wiceminister Obrony Narodowej
(—) SPYCHALSKI MARIAN — gen. dyw.

Marshall nakazuje redukcje robotników

oraz likwidację szeregu gałęzi przemysłu włoskiego

RZYM PAP. — James Zellerbach, administrator planu Marshalla na Włochy, w przemówieniu wygłoszonym na zebraniu przemysłowców włoskich i amerykańskich w Mediolanie, wyraził opinię, iż konieczne jest przeprowadzenie masowej redukcji robotników i zlikwidowanie niektórych gałęzi przemysłu. Odsłaniając w ten sposób brutalnie cele planu Marshalla we Włoszech, Zellerbach wywodził, jakoby miał na myśli tylko motywy gospodarcze korzystne dla Włoch. Wysłannik planu Marshalla nie wspomniał oczywiście o fakcie, że właśnie ten plan wywołuje największe trudności dla przemysłu włoskiego, który krępowany jest np. nakazem ograniczonego eksportu do pewnych krajów europejskich oraz wysokimi cenami surowców dostarczanych przez Amerykę.

Henry Wallace zdobywa coraz szersze rzesze wyborców

mimo terroru i kampanii oszczerstw — rozpętanej przez giełdziarzy

NOWY JORK (PAP). — Mimo terroru i kampanii oszczerstw, zorganizowanej przeciw Partii Postępowej, Wallace w dalszym ciągu odbywa po stanach Południowej Ameryki podróż przedwyborczą. Nawet wrogowie Wallace'a muszą przyznać, że *odwaga jego przysporzyła mu wielu zwolenników wśród ludności murzyńskiej.*

Równocześnie w Stanach Zachodnich prowadzi agitację przedwyborczą kandydat na prezydenta z ramienia Partii Postępowej, Taylor.

W szeregu stanów reakcjoniści starają się wszelkimi sposobami uniemożliwić Partii Postępowej wzięcie udziału w wyborach.

Tak np. w stanie Illinois Partia Postępowa została wykreślona ze spisów wyborczych. Mimo terroru Partia Postępowa stała się ważnym czynnikiem politycznym w Ameryce.

Próbne ankiety wykazały, że *Wallace otrzyma w stanie Nowy Jork około miliona głosów.*

Ankiety, przeprowadzone w Illinois, Kalifornii i innych wielkich stanach, również wykazały, że *partia Wallace'a cieszy się znacznym poparciem.*

W związku z prześladowaniami elementów postępowych oraz dyskryminacją tzw. „czerwonych", dziennik „New York Post" pisał, że *wyborców bardziej niepokoją wysokie ceny, niż „czerwony straszak".*

„New York Post" uprzedza republikanów, że jeśli „Dewey rywalizuje z demokratami tylko po to, ażeby wykazać, która z obu partii potrafi głośniej krzyczeć „czerwoni", to się bardzo zdziwi, kiedy okaże się, *jak licznych zwolenników podczas wyborów będzie miał Wallace".*

Sztab wyborczy Wallace'a

Podróż przedwyborcza Wallace'a po stanach południowych Ameryki Północnej przysparza Partii Postępowej coraz liczniejsze szeregi zwolenników.

Na ilustracji Henry Wallace w otoczeniu swego sztabu wyborczego.

Siedzą — od lewej: kandydat na wiceprezydenta USA — senator Taylor, Henry Wallace, słynny śpiewak murzyński — Paul Robeson oraz E. Benson.

W drugim rzędzie, od lewej: R. Tugwell, C. Foreman, C. B. Baldwin oraz A. Fitzgerald — najbliżsi współpracownicy Wallace'a.

Belgijsko-rumuński układ handlowy

BRUKSELA (PAP). — Belgia i Rumunia zawarły układ handlowy i płatniczy. Układ ten, opiewający na jeden rok, przewiduje obustronną wymianę towarów w łącznej wysokości *miliarda franków belgijskich.* Belgia będzie importowała z Rumunii naftę i zboże, eksportowała zaś do tego kraju — instalację techniczną i materiały włókiennicze.

Sukcesy powstańców w Burmie

LONDYN PAP. Agencja Reutera podaje z Rangunu komunikat rządowy, stwierdzający, że powstańcy zajęli miasta Thaton i Moulmein na wschód od Rangunu, okupując wszystkie posterunki policji na tym odcinku. Na pomoc oddziałom rządowym zawezwano marynarkę.

Ceny ziemniaków na okres jesienny

WARSZAWA (PAP). — Biuro Cen przy ministerstwie Przemysłu i Handlu ustaliło z dn. 1.9. br. ceny ziemniaków jadalnych, dostarczanych do większych miast i ośrodków przemysłowych. Cena 100 kg ziemniaków loco wagon stacja załadowania wynosić będzie *570 zł.*

W sprzedaży detalicznej ziemniaków na stacjach docelowych z dopuszczalnym zyskiem 27 proc. cena ta, po zaokrągleniu, wyniesie 720 zł za 100 kg, natomiast w sprzedaży detalicznej w sklepach spółdzielczych i państwowych 1 kg ziemniaków kosztować będzie 8 zł. W wypadku tym wzięto pod uwagę zysk brutto 44 procent oraz cenę 570 zł za 100 kilo loco wagon stacja załadowania.

100 kilo ziemniaków w sprzedaży hurtowej, od 1.000 kg wzwyż, bezpośrednio z wagonu kosztować będzie na stacjach docelowych przy dopuszczalnym zysku brutto 20 procent zł 684.

Strajk robotników portowych w USA

NOWY JORK. PAP. — Strajk robotników portowych w zachodnich stanach USA który wybuchł ubiegłej środy — trwa w dalszym ciągu.

Powodem strajku było uzależnienie przez właścicieli statków podwyżki płac robotniczych od podpisania przez przywódców związkowych deklaracji stwierdzającej, iż nie są oni komunistami.

Żądanie to wysunięte zostało na podstawie antyrobotniczej ustawy Tafta-Hartley'a.

Przywódcy związku zawodowego robotników oświadczyli, że zdecydowani są kontynuować strajk aż do chwili cofnięcia żądania.

Trzecia rocznica zwycięstwa ZSRR nad Japonią

Nie bomba atomowa – lecz rozgromienie milionowej armii japońskiej w Mandżurii przez wojska radzieckie – spowodowało kapitulację reakcjonistów japońskich

MOSKWA (PAP). — Z okazji 3-ej rocznicy kapitulacji Japonii „Izwiestia" przypominają decydującą rolę, jaką w rozgromieniu imperializmu japońskiego odegrał Związek Radziecki. Przed przystąpieniem Związku Radzieckiego do wojny przeciwko Japonii rząd japoński uporczywie odrzucał propozycje anglo-amerykańskie w sprawie kapitulacji. *Japonia odrzuciła też propozycje kapitulacji, wysunięte w Poczdamie przez Stany Zjednoczone, Anglię i Chiny dnia 26 lipca 1945 roku. Również wybuch bomby atomowej w dniu 6 sierpnia 1945 r. nie skłonił Japonii do kapitulacji.* Imperialiści japońscy grali wciąż na zwłokę, licząc na kompromis z imperializmem amerykańskim.

Jedynym czynnikiem, który rzeczywiście zmusił Japonię do poddania się było rozgromienie przez armię radziecką niemal milionowej armii japońskiej w Mandżurii. Fakt ten nie tylko zadecydował o klęsce Japonii, ale przekreślił zarazem jej rachuby na szybki kompromis z Anglosasami. Zdruzgotanie armii japońskiej w Mandżurii stanowiło zarazem potężny cios dla obszarniczo-kapitalistycznej reakcji japońskiej i jej filaru — monarchii. Klęska ta rozwiała mit boskości mikada japońskiego i dodała otuchy siłom demokratycznym Japonii, dławionym dotąd przez terror policyjny. Japońskie związki zawodowe ,które przed wojną liczyły 400 tysięcy członków, dziś jednoczą ponad 6 milionów robotników. Poważnie wzrosła partia komunistyczna — najkonsekwentniejsza bojowniczka o demokratyzację Japonii. Ruch demokratyczny objął szerokie koła inteligencji japońskiej.

Następnie „Izwiestia" stwierdzają, że Stany Zjednoczone usiłują zahamować ten proces i wbrew wszelkim zobowiązaniom międzynarodowym odrodzić militaryzm japoński, przekształcając go w swój czołowy oddział na Dalekim Wschodzie. Imperialistom amerykańskim — pisze „Izwiestia" — nie uda się jednak powstrzymać biegu historii. Zwycięstwo nad militaryzmem japońskim pozostawiło głęboki ślad w życiu Japonii i innych narodów Azji. Walka o demokratyzację Japonii stała się tak silna, że nie będzie mogła jej złamać ani reakcja amerykańska, ani reakcja japońsk.

Abdykacja Wilhelminy

AMSTERDAM PAP. Królowa Wilhelmina holenderska podpisała w sobotę w pałacu Dam akt abdykacji zrzekając się tronu na rzecz swojej córki księżniczki Julianny.

Po zgonie b. prezydenta Czechosłowacji

Pogrzeb dr. E. Benesza odbędzie się na koszt Państwa

PRAGA (PAP). W sobotę rano odbyło się nadzwyczajne posiedzenie gabinetu czechosłowackiego, na którym premier Zapotocky złożył oświadczenie w związku ze zgonem b. prezydenta Republiki dra Edwarda Benesza. Na posiedzeniu tym wydano również szereg zarządzeń dla uczczenia pamięci zmarłego prezydenta.

Rząd postanowił ogłosić w całym kraju 7-dniową żałobę oraz powołać specjalną komisję rządową, która poczyni przygotowania do pochowania Zmarłego prezydenta na koszt państwa. Kondukt pogrzebowy wyruszy z Panteonu w Narodowym Muzeum Praskim. Doczesne szczątki dra Benesza zgodnie z życzeniem wyrażonym przez niego przed zgonem, pochowane zostaną w Sezimovo Usti obok 1-go prezydenta Republiki Tomasza Masaryka.

Rząd postanowił w końcu wypłacać małżonce zmarłego prezydenta Hannie Beneszowej dożywotnią pensję ministra.

Premier Zapotocky w przemówieniu swym którego członkowie rządu wysłuchali stojąc — nakreślił sylwetkę dra Benesza jako polityka i człowieka.

Podkreślając, że prezydent Benesz popierał i realizował program koszycki, który założył fundamenty ustroju demokratyczno-ludowego w Czechosłowacji, premier Zapotocky oświadczył: „W imieniu rządu czechosłowackiego składam hołd pamięci dra Benesza. Jego nazwisko będzie po wsze czasy związane z wielkim wysiłkiem ludu pracującego Czech i Słowacji zmierzającym do zbudowania silnej i szczęśliwej Republiki.

Dyktatorskie zapędy de Gasperiego

Komuniści włoscy protestują przeciw gwałceniu konstytucji przez reakcjonistów

RZYM (PAP). — Kierownictwo frakcji parlamentarnych partii komunistycznej w izbie deputowanych i senacie ogłosiło odezwę, protestującą przeciwko gwałceniu konstytucji i represjom policyjnym, których ofiarą padli ostatnio: senator Spani i deputowany Valter.

Odezwa stwierdza, że równocześnie rząd dąży do obniżenia autorytetu instytucji parlamentarnych, aby wpoić obywatelom przekonanie, że we Włoszech decyduje siła, którą dysponuje rząd. Senatorowie i deputowani komunistyczni będą zbierali wszelkie materiały, dotyczące nielegalnej akcji władz. Apelują oni do innych stronnictw o przyłączenie się do protestu przeciwko nadużywaniu władzy wykonawczej.

Na marginesie

Z gumową pałką — na słońce

Znany pisarz amerykański *Upton Sinclair* ukończył powieść, której treść wymierzona jest przeciwko stosowaniu broni atomowej. Powieść niewątpliwie bardzo aktualna i w tendencji pożyteczna, cóż — kiedy żadna z firm nakładowych USA nie chciała podjąć się wydania powieści z obawy przed represjami czynników urzędowych. Sinclair zamierza podobno wydać powieść własnym nakładem.

Władze amerykańskie skonfiskowały niedawno, już po wydaniu, bardzo interesującą książkę *H. W. Ambrustera* pt. *„Zdradziecki pokój"* („Treanson's Peace"), która na podstawie materiałów dokumentarnych demaskuje ścisłe kontakty pomiędzy monopolistami amerykańskimi a wielkim przemysłem niemieckim.

Walka przeciwko niezależnym pisarzom i „nieprzyjemnym" książkom przeniosła się ostatnio ze Stanów Zjednoczonych na teren sąsiedzkiej *Kanady*. W Montreal, podczas „wypadu" policyjnego na miejscowe księgarnie, skonfiskowano m. in.: poezje *Walta Whitmana* i... *Puszkina*, „Wojnę i pokój" i „Annę Kareninę" — *L. Tołstoja*, aktualną książkę Edgara Snow o Chinach, oraz biografię wybitnego polityka kanadyjskiego — adw. Clarence'a Darroux.

Te obyczaje amerykańskie przenikają też do Europy, do tych krajów, które stały się kolonią lub półkolonią USA. Tak np. w Niemczech Zachodnich zabroniono rozpowszechniać dzieła *Marksa i Engelsa*, a w Atenach skonfiskowano książki dwóch znakomitych — nieżyjących od dawna — pisarzy francuskich — *Flauberta i Baudelaire'a*. O Hiszpanii frankistowskiej nawet wspominać nie warto: w księgarniach hiszpańskich wolno sprzedawać jedynie albo książki do nabożeństwa, albo też „literaturę", wysławiającą faszyzm we wszelkich jego odmianach...

Jak pouczają doświadczenia historyczne, wojna z książkami i pisarzami nie przyniosła nikomu nigdy trwałych i istotnych sukcesów. Przykładem tego: Rosja carska, hitlerowskie Niemcy, faszystowskie Włochy. Wielcy pisarze będą zawsze wielkimi pisarzami, zaś po ich prześladowcach wszelki ślad zaginie. Wściekłość jawnych i zamaskowanych faszystów, srożących się przeciwko dziełom znakomitych twórców i myślicieli, stanowi jeszcze jedną legitymację prawdziwej, nieprzemijającej wartości tych dzieł. A jednocześnie ten niszczycielski szał obnaża głupotę i nikczemność ludzi, którym się wydaje, że gdy we własnym pokoju zamkną okiennice, słońce przestanie świecić wszystkim dookoła.

B. D.

Giełdziarze ułaskawili Schachta

Zbrodniarz wojenny - wybielony na zlecenie Wall-street

WASZYNGTON (PAP). — Dziennik „Washington Post" w artykule wstępnym potępia zwolnienie b. ministra hitlerowskiego Hjalmara Schachta od winy i kary. Gazeta uważa, że wyrok ten dowodzi, iż władze amerykańskie w Niemczech zupełnie zrezygnowały z przeprowadzenia denazyfikacji.

Podkreślając, że przed 18-tu miesiącami Schacht został skazany na 8 lat więzienia za rolę, jaką odgrywał w finansowaniu hitlerowskiej machiny wojennej, „Washington Post" zaznacza, *że tylko przypadkiem uniknął on losu Papena i Fritschego w czasie procesu norymberskiego.*

Dziennik określa Schachta jako *„nowoczesnego niemieckiego Talleyranda"* w dziedzinie gospodarczej" i jako tego, który stworzył gospodarcze i finansowe podstawy państwa hitlerowskiego, po czym pisze: *„Być może, że ambicją Schachta było objęcie kierownictwa państwa niemieckiego po ewentualnym upadku Hitlera, ale jest faktem niezbitym, że pomagał on w tworzeniu potwora hitlerowskiego.*

Mecz piłki nożnej w Palestynie

rozegrany na linii frontu przez Żydów i Arabów

LONDYN (PAP). Jak donoszą tu z Jerozolimy, w Negew doszło do wyjątkowego, na tle obecnej sytuacji w Palestynie, wydarzenia. Według doniesień dziennika hebrajskiego „Iomion", *oficerowie wojsk egipskich, zajmujących pozycje w bliskiej zupełnie odległości od sąsiedniego osiedla żydowskiego, zjawili się tam pewnego dnia z propozycją rozegrania meczu piłki nożnej.*

Żydzi potraktowali początkowo tę propozycję podejrzliwie, gdy doszli jednak do wniosku, że nie kryją się za nią żadne uboczne zamiary, zgodzili się na mecz.

Nazajutrz przybyła do osiedla drużyna egipska. Mecz zakończył się zwycięstwem drużyny żydowskiej w stosunku 5:1. Arabowie zaprosili zwycięskich przeciwników na kawę na jeden z najbliższych dni.

Katastrofa lotnicza w Kongo belgijskim

BRUKSELA PAP. W Kongo belgijskim, na linii między Costermanville a Elizabethville, uległ katastrofie samolot pasażerski typu **Dakota**. Przypuszcza się, że wszyscy pasażerowie w liczbie 8 oraz 3 członkowie załogi ponieśli śmierć.

Picasso i Eluard - udekorowani

komandorią orderu Polonia Restituta

WARSZAWA PAP. Dnia 4 bm. w Belwederze Prezydent R. P. udekorował krzyżem komandorskim z gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski — Pablo Piccasso za wybitny wkład twórczy w dzieło międzynarodowej współpracy kulturalnej i wysiłki na polu przyjaźni polsko-francuskiej oraz Paul Eluarda za wybitne zasługi w dziedzinie współpracy kulturalnej w pogłębianiu i utrwalaniu więzów przyjaźni między Polską i Francją.

Państwowe Zakłady Przemysłu Wełnianego Nr 35
w Łodzi, ul. Nowotki 83-85
zatrudnią natychmiast:
1. **MAJSTRA na zespoły zgrzeblarskie**
2. **KIEROWNIKA Działu Socjalnego z praktyką**
3. **BIEGŁĄ NASZYNISTKĘ**
Zgłoszenia przyjmuje Wydział Personalny ul. Nowotki 77 5663k

Jerzy Korwin 17)

Zabójstwo Waldemara Glücka

— Słyszał pan rozmowę, prawda? — zwrócił się do mnie z uśmiechem — To tylko moment, a pani Krystyna już tu będzie.

Istotnie rozległy się prawie natychmiast jej drobne kroczki, spadające coraz niżej po drewnianych, dębowych schodach, aż klasnęły o kamienną posadzkę płaskim, cichym stukotem.

— Otóż i pani Krystyna — stwierdził z zadowoleniem portier otwierając jednocześnie drzwi z dyżurki na ciemniejszą znacznie sień przed schodami.

Krystyna stała w tym cieniu, jak biała zjawa, ubrana była bowiem w jasno kremową o sportowym kroju sukienkę.

Gdy mnie poprosiła ku sobie, dźwięk jej głosu rozsypał się w okół jasnymi, perlistymi dzwoneczkami i jednocześnie coś jak uśmiech pojawiło się na jej twarzy. W oczach leżał jednak niepokój.

— Chodź na górę! — odrzekła — Porozmawiamy sobie w poczekalni dla interesantów mam jeszcze pełne pół godziny czasu.

Idąc obok mnie starała się być jak najbliżej, tak że jej ramiona musiały mnie dotykać, gdy pomieszał nam się rytm kroków przy nierównym wstępowaniu na stopnie schodów, wziąłem ją tedy pod ramię i jak tyle razy już przedtem doznałem niezwykłego wzruszenia. Było silne. Niewątpliwie i Krystyna odczuwała coś podobnego, bo jej ramię, pięknie toczone i elastyczne, to ramię, które choć chłodny miało naskórek, działało jak płonąca pochodnia, drżało od emocji przenikającej jej duszę, drżało właśnie jak płomień.

— Dlaczego nie przyszedłeś do mnie tego jeszcze wieczoru, gdy po rozmowie z matką opuściłeś mieszkanie, aby spotkać mnie na drodze z pracy do domu — zapytała.

— Udałem się naprzeciw, dotarłem do fabryki, a jednak cię nie spotkałem.

— Czy nie czekałeś przy fabryce?

Zapanowała chwila milczenia, nie wiedziałem bowiem, co odpowiedzieć. Może skłamać — zastanawiałem się — może powiedzieć, że udałem się do swojego domu, aby nie zdradzić się z tego, iż widziałem ją bardzo poufale rozmawiającą z Glückiem. Gdyby jednak portier lub strażak mówili jej o moich obserwacjach, czynionych z drugiej strony ulicy, kłamstwo wyszłoby natychmiast na jaw. Powiedzieć zaś prawdę, to znaczyło przyznać się, iż dałem unieść się podejrzeniom i zazdrości, a przecież w tej chwili, w której tak intensywnie rozmyślałem, Krystyna ufnie przyciskała się do mojego ramienia i tak dużo odczuwałem w tej niespodziewanej już sytuacji szczęścia, iż doszedłem do wniosku, że uległem chyba przywidzeniom. Bijąc się z myślami milczałem zakłopotany, gdy poczułem nagle w plecach Krystyny falisty wstrząs suchego płaczu. Tak, wyraźnie przez całe jej ciało przebiegła fala nagłego spazmu.

— Widziałeś mnie powracającą do domu z dyrektorem Waldemarem Glückiem — wyszeptała sama. Głos jej był przepełniony tym samym suchym, wewnętrznym płaczem, który wstrząsał przed chwilą całą jej postacią.

— Widziałeś mnie i dlatego nie chciałeś przyjść już więcej.

Milczałem w dalszym ciągu nie wiedząc, co i jak mówić! Widocznie uznała to milczenie za potwierdzenie swych domysłów, bo wyznała:

— Muszę z tobą długo porozmawiać, abyś wiedział wszystko, co się ze mną działo od ostatniej bytności twojej w Łodzi. Nie będziesz może sądził mnie tak surowo. A dlaczego nie przyjeżdżałeś, przecież upłynęło już od tamtego czasu pół conajmniej roku. Czy pamiętasz chociaż jeszcze ostatnie chwile, spędzone razem?

Zdawało mi się, gdy wymawiała końcowe zdanie, że napełniła się bardziej pogodnym nastrojem. Czyżby wspomnienia były jeszcze tak silne, jak kiedyś, gdy odżywała na ich skutek, nawet pamięć pocałunków?

Skrzypnęły drzwi, te właśnie, w które bez przerwy wpatrzona była Krystyna, jakby spoza nich oczekiwała nieszczęścia. Na zgrzyt ten drgnęła i odsunęła się ode mnie przybierając bardziej obojętną pozę. Gdy się rozwarły i ukazała się w progu pokoju i w potoku światła tęga postać jakiegoś mężczyzny, dobiegł mnie głośny i dźwięczny głos Glücka, który prowadził nerwową rozmowę telefoniczną:

— Więc pan się zgadza, czy nie? Potrzebne jest zaświadczenie dla doktora Skolimowskiego, inaczej nie może dokonać operacji. Tak, właśnie. Musi przyjść? To konieczne? Nie chce pan ryzykować, a co pan ryzykuje? No, oczywiście zdrowa jest jak ryba!

Nieznajomy zdawał się być zaskoczony widokiem Krystyny, przez chwilę patrzał w ten sposób, jakby nie wierzył oczom i widać było, że usiłuje pokonać mrok poczekalni. Zamknął starannie drzwi za sobą, aby uniknąć niekorzystnego kontrastu świateł i natychmiast głos Glücka został przerwany. Dzwi były wybite skórą w taki sposób jak klubowe fotele i nie przepuszczały żadnych dźwięków. Znałem takie drzwi doskonale, widziałem je nieraz we wszystkich gabinetach dygnitarzy fabrycznych lub państwowych, były bowiem nieodłącznym symbolem władzy i znaczenia, skutecznie chroniły przed rozpraszaniem uwagi, pozwalały pracować. Dzisiaj wolałbym jednak, aby Waldemar Glück siedział w najzwyklejszym pokoju za normalnymi drzwiami, głos bowiem tego człowieka obudził we mnie na nowo tyle już razy przeżywany od przyjazdu z Warszawy niepokój, nie tylko zresztą głos, w równej mierze treść usłyszanych zdań.

DZIEJOWY PRZEŁOM REFORMY ROLNEJ

Umacnia się sojusz robotniczo-chłopski

Cztery lata temu Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego uchwalił i ogłosił DEKRET O REFORMIE ROLNEJ. Reforma rolna, uchwalona i przeprowadzona przez władze Polski Ludowej przy czynnym współudziale klasy robotniczej i wielomilionowej rzeszy bezrolnych i małorolnych chłopów, oraz pracowników folwarcznych, stanowiła historyczny przełom w życiu wsi. Była ona jednocześnie wyrazem wielkiego, głębokiego PRZEŁOMU w życiu całego narodu.

JESZCZE w ogniu wojny, nieomal dosłownie w huku dział zwycięskiej Armii Radzieckiej i walczących u jej boku oddziałów Odrodzonego Wojska Polskiego, od wieków gnębiona i wyzyskiwana przez obszarniczą szlachtę, przez kapitalistów, lichwiarza i bogacza wiejskiego — pracująca większość wsi, wspierana przez ochotnicze brygady robotników z miast *przystąpiła do podziału ziemi obszarniczej.*

Urzeczywistnienie reformy rolnej oznaczało *wszechstronny postęp* w dziedzinie politycznej, społecznej i ekonomicznej. Reforma rolna, likwidując jedną z podstawowych baz ekonomicznych reakcji, obszarniczą własność ziemską, przekazując w ręce małorolnych i bezrolnych wiele setek tysięcy hektarów obszarniczej ziemi, oraz likwidując obszarnictwo jako klasę, ograniczała wpływ polityczny reakcji na wsi i w mieście i przyczyniła się poważnie do *wzrostu demokratycznej świadomości mas pracujących wsi i miast.*

REFORMA rolna oznaczała również *postęp ekonomiczny,* gdyż dostarczyła warsztatu pracy setkom tysięcy bezrolnych i małorolnych chłopów, usuwając ze wsi widmo bezrobocia i nędzy i zwiększając w ten sposób ogólną sumę sił wytwórczych kraju. Przeprowadzenie reformy rolnej jest *historyczną zasługą demokracji polskiej.*

Wysunięcie i zrealizowanie programu reformy rolnej przez obóz demokratyczny *oznaczało doniosły etap w walce klasowej,* którą masy pracujące wsi i miast prowadziły pod kierownictwem przodujących świadomie socjalistycznych sił klasy robotniczej, przeciw kapitalistycznej i obszarniczej reakcji i przeciw kapitalizmowi w ogóle.

Nie jest przypadkiem, że w walce o realizację reformy rolnej na czoło wysunęła się ta partia, która była siłą napędową wielkiego demokratycznego przewrotu w Polsce, partia, która najbardziej konsekwentnie i niezłomnie walczyła o wyzwolenie narodowe i społeczne, w imię interesów klasy robotniczej i pracujących chłopów, w imię interesów narodu polskiego — *Polska Partia Robotnicza.* Ale ani reforma rolna, ani jej doniosłe uzupełnienie — akcja osadniczo-parcelacyjna na Ziemiach Odzyskanych nie rozwiązała i nie mogła rozwiązać wszystkich problemów wsi, nie usunęła i nie mogła usunąć wszelkich form wyzysku, a co za tym idzie, i *walki klasowej na wsi.*

REFORMA rolna przyniosła korzyść przede wszystkim biednym i średnim chłopom oraz robotnikom folwarcznym, gdyż dała im, względnie zwiększyła posiadany przez nich uprzednio warsztat pracy, tzn. ziemię. Ale, aby móc lepiej i lżej żyć i pracować tak, jak tego życzą sobie i pragną miliony pracujących chłopów, trzeba obok ziemi rozporządzać również *większą ilością maszyn i narzędzi rolniczych,* lepszą techniką w uprawie roli i hodowli, większym zasobem fachowych umiejętności i doświadczeń w stosowaniu tej techniki. Wymaga to z kolei większej *specjalizacji* i dalej posuniętego *podziału pracy.* Tego wszystkiego nie mogła oczywiście dać reforma rolna.

Osiągnąć to można jedynie poprzez *rozwój wszelkich form spółdzielczości wiejskiej, a w pierwszym rzędzie spółdzielczości produkcyjnej,* która z izolacji i zamknięcia drobnej indywidualnej działki chłopskiej, pozbawionej właśnie wskutek jej rozdrobnienia i izolacji, możliwości wszelkiego poważniejszego postępu technicznego (np. stosowania większych i bardziej skomplikowanych maszyn rolniczych itd.) wyprowadzi wieś *na drogę zbiorowej i zespołowej pracy.* Dzięki tej zbiorowej pracy można będzie zastosować wyższą, nowoczesną technikę w gospodarce rolnej, a więc ulżyć w pracy chłopu, a zarazem zwiększyć produkcję rolną, podnieść dobrobyt wsi i dobrobyt całego kraju.

WIEŚ pracująca jest głęboko zainteresowana w rozwoju spółdzielczości i powstawania nowych jej form, przede wszystkim produkcyjnych, podobnie, jak była zainteresowana w przeprowadzeniu demokratycznej reformy rolnej. Spółdzielczość na wsi będzie się rozwijać i *formy produkcyjne* będą wprowadzone w życie *zgodnie z życzeniami pracujących chłopów,* podobnie jak zgodnie i w myśl ich żądań została przeprowadzona przez Polskę Ludową — reforma rolna.

W toku wykonania reformy rolnej ze wsi znikł obszarnik, wieś uwolniła się od wyzysku dworu i wielkiego kapitału. Ale pozostał na wsi *bogacz wiejski,* pozostał lichwiarz, spekulant i oszust podatkowy. Jest to nie mniej, niż obszarnik, *dokuczliwy i niebezpieczny wróg średniego, a przede wszystkim biednego chłopa.* Zna on dobrze obyczaje i przyzwyczajenia wsi, żyje i mieszka obok biednego i średniozamożnego gospodarza, a często w ich najbliższym sąsiedztwie. Oczywiście wykorzystuje to wszystko, aby wkręcić się do spółdzielni, aby zagarniać dla siebie lepsze towary, lepsze maszyny i narzędzia, więcej nawozów sztucznych itd., aby ściągać lichwiarski procent w pieniądzach lub najczęściej w odrobku od niezamożnych gospodarzy, aby uprawiać wyzysk najemnej siły roboczej i bogacić się na chłopskiej krzywdzie. Reforma rolna nie usunęła wprawdzie tego zła, ale niewątpliwie stworzyła dogodniejsze warunki dla przeprowadzenia z nim *decydującej walki,* przez polepszenie bytu i podniesienie na wyższy poziom społecznej i politycznej świadomości robotników rolnych i biednych, a także częściowo średnich chłopów, tzn. tych sił, które są żywotnie zainteresowane w likwidacji wszelkiego wyzysku i *usunięcia wszelkich wyzyskiwaczy z życia wsi.*

ZWYCIĘSKIE przeprowadzenie reformy rolnej, ogłoszonej cztery lata temu przez PKWN stało się możliwe nie tyle dzięki dekretom i zarządzeniom rządowym, ile dzięki *sojuszowi robotniczo-chłopskiemu,* którego treścią była *wspólna walka* robotników i pracujących chłopów o niepodległość i demokrację, przeciw obszarnictwu i wielkiemu kapitałowi. Dzięki sojuszowi robotniczo-chłopskiemu, łączącemu robotników i biednych oraz częściowo średnich chłopów w walce przeciw bogaczom wiejskim, przeciw wyzyskiwaczom, przeciw kapitalizmowi na wsi, nastąpi niewątpliwie zwycięstwo na drodze urzeczywistnienia *pełnej sprawiedliwości społecznej socjalizmu,* w interesie mas pracujących i w interesie narodu polskiego.

S. Dębski.

Najrozleglejsze miasto Polski

Wrocław w liczbach

Wrocław jest pod względem obszaru **największym miastem w Polsce.** Obszar wynosi 172 km kw., a więc jest ok. 1,5 raza większy od terenów miejskich Warszawy. Łącznie długość wszystkich ulic wynosi 683 km. Długość torów tramwajowych wynosi 78 km. Tabor tramwajowy liczy 220 wozów. Długość dróg wodnych w obrębie Wrocławia sięga 52 km. Powierzchnia parków i zieleńców obejmuje 1.200 ha.

Obecnie Wrocław liczy ponad 320 tysięcy mieszkańców. Pierwsze wzmianki o zaludnieniu miasta pochodzą z 1357 roku. Wrocław liczył wtedy 10 tys. ludności. Najstarszym budynkiem miasta jest kościół im. św. Idziego na Ostrowiu Tumskim, najstarszą historycznie nazwę posiada Plac Solny, miejsce handlu kupców z Wieliczki.

USKRZYDLONA POLSKA

Dzieje naszego odrodzonego lotnictwa

Potężne narzędzie postępu i rozwoju w oparciu o żywe siły narodu

Piloci w oczekiwaniu na sygnał s'artu

Wrzesień 1939 roku odkrył wszystkie kłamstwa sanacyjnego reżimu. Wykazał całą jego bezsiłę i rozkład. Jaskrawo zostało zdemaskowane *kłamstwo o potędze naszego lotnictwa.* Mieliśmy bowiem zdolnych konstruktorów, którzy budowali nowoczesne typy samolotów bojowych, mieliśmy dzielnych lotników, ale na bezchmurnym, wrześniowym niebie widać było wówczas tylko skrzydła, znaczone swastyką. Już w pierwszych dniach września lotnictwo polskie zostało rozbite w większości wypadków jeszcze na lotniskach. Nie będziemy tutaj analizować szczegółowo klęski wrześniowej, stwierdzimy prawdę oczywistą dziś dla każdego — *przyczyną tej klęski była zdradziecka polityka Rydzów i Becków,* którzy zaprzedali naród w niewolę, nie chcąc sojuszu z krajem socjalizmu, ze Związkiem Radzieckim.

Nasze odrodzone lotnictwo powstało w pobliżu Moskwy we wsi Grigoriewskoje *w sierpniu 1943 roku.*

Lotnictwo polskie stworzyli synowie ludu pracującego, ci, którzy w sanacyjnej Polsce mieli drogę zamkniętą do latania. W trudnej sztuce walki na nowoczesnych samolotach bojowych szkolili ich radzieccy lotnicy, pogromcy niemieckiej Luftwaffe z nad Moskwy i Stalingradu.

W Związku Radzieckim powstał *szereg polskich pułków lotniczych,* uzbrojonych w najnowocześniejszy sprzęt bojowy. Pierwszy pułk myśliwski „Warszawa" ma piękną kartę bojową, gdzie nie brak czynów, świadczących o bohaterstwie naszych młodych lotników, którzy walczyli na odcinku warszawskim w 1944 roku, następnie współdziałali z jednostkami Pierwszej Armii Wojska Polskiego w walkach o Bałtyk, przy forsowaniu Odry i ataku na Berlin. W berlińskiej operacji młode lotnictwo Polski Ludowej *chlubnie zdało egzamin bojowy,* wnosząc potężny wkład w dzieło zniszczenia hitlerowskich Niemiec.

Dziś, stojąc na straży polskich przestworzy lotnictwo nasze jest *poważnym czynnikiem pokoju i odbudowy kraju.* Wczorajsi bohaterowie stali się wychowawcami młodego pokolenia lotniczego.

Cywilne lotnictwo polskie rozpoczęło swoją pracę jeszcze w chwili, gdy wojna nie była zakończona. W październiku 1944 roku zorganizowano w Lublinie grupę konstruktorską *Lotniczych Warsztatów Doświadczalnych,* która już 15 lutego 1945 roku rozpoczęła pracę. W kilka miesięcy później, w listopadzie 1945 roku, samolot nowej konstrukcji, pierwszy w powojennej Polsce, odbył lot próbny — był to *„Szpak II".* W latach następnych powstały nowe samoloty *„Szpak III", „Żak I", „Żak II",* wreszcie chluba twórczości polskiego inżyniera-konstruktora i robotnika, samolot szkolno-akrobacyjny *„Junak".* Obecnie LWD pracuje nad nowym typem polskiego samolotu komunikacyjnego *„Miś".* Będzie to powietrzny autobus, kursujący na krótkich stosunkowo odcinkach trasy.

W marcu 1946 roku powstał w Bielsku *Instytut Szybownictwa,* który nie tylko szkoli kadry fachowych instruktorów i pracowników lotnictwa, lecz również zajmuje się produkcją szybowców szkolnych i wyczynowych. Wybudowano tam kilka szybowców „Salamandra", „Żaba", „Sęp", „ABC", „Mucha". Poza LWD i IS uruchomiono w tym roku Państwowe Zakłady Lotnicze.

Z wielkim rozmachem rozwija się nasze lotnictwo komunikacyjne. Długość sieci krajowej wynosi ponad 6 tysięcy km, a zagranicznej około 4.500 km. W porównaniu z rokiem 1938 dane te mają wielką wymowę — wówczas mieliśmy 6.285 km sieci komunikacyjnej, czyli tyle, ile obecnie wynosi sama sieć krajowa. W roku 1947 samoloty „LOT-u" przeleciały 1.750 tysięcy km, czyli blisko 50 razy naokoło ziemi. Dzięki sprawności naszych lotników, Polskie Linie Lotnicze w ciągu trzech lat działalności *nie miały ani jednego wypadku.*

Obraz naszego lotnictwa cywilnego nie byłby pełny, gdybyśmy nie wspomnieli o *tysiącznych rzeszach młodzieży,* garnącej się do lotnictwa, uczącej się w setkach kół Ligi Lotniczej i Aeroklubach teorii latania, budowy sprzętu lotniczego i wreszcie latającej na szybowcach oraz samolotach sportowych.

To jest bodaj nasz *największy sukces w dziedzinie lotnictwa, że zostało ono udostępnione szerokim masom, że każdy młody człowiek, który posiada odpowiednie warunki fizyczne, może uprawiać ten najwspanialszy sport, a w przyszłości ma otwartą drogę do zawodowej pracy w lotnictwie.*

To umasowienie lotnictwa mówi nam o tym, że *lotnictwo nasze jest silnie związane z całym narodem. I dlatego nasze lotnictwo staje się narzędziem postępu i rozwoju dla osiągnięcia dobrobytu mas pracujących i utrwalenia pokojowego współżycia narodów.*

K. Zaleyski

Za usprawnienie pracy — premia

Rozwój akcji „małej racjonalizacji" we włókiennictwie

W ramach akcji „małej racjonalizacji" wpłynęło w ciągu pierwszych czterech miesięcy 117 wniosków, zmierzających w kierunku **usprawnienia produkcji.**

Tytułem wynagrodzenia otrzymali racjonalizatorzy premie w wysokości ponad 4 milionów zł. Dzięki wprowadzeniu w życie tych wniosków przemysł włókienniczy **zaoszczędzi ponad 100 milionów zł. rocznie.**

Z premiowanych ostatnio wniosków zasługują niektóre na szczególne uwzględnienie.

Inż. Husakowski z PZPL (lniarskiego) Nr. 14 w Kamiennej Górze opracował nowy układ odstojników na wodę produkcyjną. Drugim ulepszeniem, zaprojektowanym przez inż. Husakowskiego, jest wprowadzenie urządzenia odkurzającego w kotłowniach.

Ob. Jerzy Mirowski, pracownik PZPW Nr. 14 w Bielsku, opracował projekt usprawnienia transportu pomiędzy oddziałami przędzalni.

Ob. Zygmunt Wolczyński, pracownik PZPN Nr. 31, w Zgierzu podał wniosek, dotyczący zmniejszenia okresu wykręcania partii na skręcarkach.

Inż. Mieczysław Brzęczek, pracujący w PZPW Nr. 37, opracował sposób samoczynnego smarowania wrzecion na skręcarkach, a ob. Stanisław Wierbicki (PZPW Nr. 4) zastosował trzeci nóż do czesarek okrągłych systemu Nobla.

Inż. Jan Skrzynecki i ob. Józef Zdziszyński, pracownicy Państw. F-ki Sztucznego Jedwabiu Nr. 1 (w Tomaszowie Maz.), opracowali projekt przebudowy kominów żelaznych w fabryce dwusiarczanu węgla.

Setki i tysiące usprawnień możnaby jeszcze przeprowadzić w przemyśle włókienniczym, ale trzeba ażeby krąg racjonalizatorów, krąg ludzi myślących o ulepszeniu warunków i metod pracy oraz o potanieniu kosztów własnych produkcji, zwiększył się jeszcze i rozrósł.

Zmiana ustroju spółdzielczości spożywców

Przygotowania do unifikacji

Dokonywane zmiany w ustroju spółdzielczości spożywców idą w tym kierunku, by spółdzielnie te objęły swymi ramami organizacyjnymi wszystkie na danym terenie działające spółdzielnie o charakterze spożywczym. W chwili obecnej na terenie naszego miasta prowadzone są prace, mające na celu połączenie wszystkich odrębnie działających spółdzielń w Powszechnej Spółdzielni Spożywców. W Łodzi zostaną włączone do PSS-u wszystkie zamknięte spółdzielnie fabryczne w liczbie 10. Podobna akcja prowadzona jest i w województwie, gdzie Powszechne Spółdzielnie Spożywców obejmują 11 spółdzielni zamkniętych.

Dla omówienia i przygotowania akcji unifikacyjnej została zwołana w Łodzi w dniu 3 bm. konferencja w Inspektoracie Wojewódzkim Rewizyjno - Instrukcyjnym CSS „Społem". Wzięli w niej udział wszyscy przewodniczący i prezesi zarządów Spółdzielni Powszechnych i zamkniętych w Łodzi i województwie oraz przedstawiciele Związków Zawodowych i partii politycznych. W dyskusji nad wygłoszonymi referatami podkreślono, że przeprowadzenie unifikacji przyniesie duże korzyści światu pracy.

Czechosłowaccy fachowcy wodno-melioracyjni

przybędą w tym miesiącu do Polski

Na zaproszenie ministra Rolnictwa i Reform Rolnych w dniu 15 bm. przyjedzie do Polski wycieczka fachowców wodno-melioracyjnych z Czechosłowacji, w której udział biorą przedstawiciele Ministerstwa Techniki i Ministerstwa Rolnictwa.

Goście czechosłowaccy zwiedzą Wystawę Ziem Odzyskanych i na konferencji we Wrocławiu zapoznają się ze stanem i potrzebami melioracji w Polsce.

Następnie, w celu praktycznego zaznajomienia się z pracami wodno-melioracyjnymi w Polsce, fachowcy z Czechosłowacji udadzą się na wycieczkę po Polsce i zwiedzą m. innymi pola irygacyjne i poldery zalewowe koło Wrocławia, budowę kanału Ulgi (Opole), melioracje w Konarach i Zalesicach (pow. Piotrków), tereny doświadczalne Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Bydgoszczy oraz sypanie wałów przeciwpowodziowych, prowadzonych przy pomocy buldozerów i skreperów w pow. sochaczewskim.

Zestawienie które wiele mówi

Miasta w ZSRR a w krajach kapitalizmu

Zamiast ośrodków rażących przeciwieństw — nowoczesne urządzenia i domy dla mas pracujących

Któż nie zna choćby z fotografii metropolii St. Zjednoczonych, Nowego Jorku? Dla kogóż sama nazwa Wall Streetu nie stanowi już jaskrawego wyrazu bogactwa i wyzysku? Wall Street to siedziba niekoronowanych królów świata kapitalistycznego, władców kopalń i pól naftowych, fabryk, stoczni.

Mało jednak kto wie o tym, że w pobliżu tego świata zbytku — błyszczących światłem reklam ulic, restauracji, wysmukłych drapaczy chmur i pięknych limuzyn, istnieje *wielki Nowy Jork nędzy i głodu!*

Tak na przykład dzielnica Lower East Side, o której milczą przewodniki po największym mieście USA, składa się jedynie z brudnych, zaniedbanych ulic i pokracznych, chylących się ku upadkowi domów. Starzy i młodzi ludzie siedzą u wejść domów, z których wydobywa się duszące powietrze. Blade i nędzne dzieci bawią się na ulicy, a nad całą dzielnicą unosi się nastrój *beznadziejności, rezygnacji i obawy jutra.*

Oprócz tej dzielnicy istnieją jeszcze inne, w których sytuacja nie przedstawia się lepiej. Są to Lovery, Dead End, oraz Haarlem, dzielnica murzynów. Jakby przez ironię graniczą z nimi najbogatsze i najelegantsze dzielnice N. Jorku, Madison i Parkaveneue, których mieszkańcy żyją w apartamentach, wyposażonych w najwyższy komfort. Ostro i bezpośrednio uwidaczniają się tu klasowe różnice. To, co dotyczy Nowego Jorku, śmiało można zastosować i do innych metropolii świata kapitalistycznego: Londynu, Paryża, Wiednia, czy Rzymu.

Miasta Rosji carskiej nie różniły się pod tym względem od stolic europejskich i amerykańskich. W Moskwie i starym Petersburgu także wznosiły się pałace obok lepianek. Dopiero w r. 1917, w czasie Wielkiej Rewolucji Październikowej, świeży powiew przebiegł ulice miast rosyjskich i porwał za sobą wszystko, co było stare i zmurszałe.

Jeden z pierwszych dekretów młodego rządu radzieckiego dotyczył dostarczenia *przyzwoitych mieszkań pracującej ludności.*

Stworzony w 1917 roku przy każdej Radzie Miejskiej wydział budownictwa, miał w pierwszym rzędzie za zadanie zarekwirowanie nadmiaru wolnej powierzchni mieszkalnej klas posiadających i przesiedlenie do nich mieszkańców dzielnic robotniczych i dzielnic nędzy. Setki tysięcy robotników, którzy do tej pory wegetowali w niezdrowych, zatęchłych norach zostało przekwaterowanych do obszernych mieszkań byłych wyzyskiwaczy.

W roku 1923 rząd radziecki rozpoczął inwestowanie znacznych kapitałów w *budownictwo mieszkaniowe.* Od tego czasu, a szczególnie w okresie od r. 1928—1940 cały ZSRR stał się jednym wielkim placem budowlanym. W czasie tych gigantycznych prac zmieniło się *oblicze miast radzieckich.*

Zniesione bowiem zostały granice, oddzielające dzielnice ubogich i bogatych. Plany budowlane rządu zmierzały do osiągnięcia wysokich czynszów i zysków, a decydującym czynnikiem stały się jedynie *potrzeby ludzi pracy.*

Domy stały się piękniejsze i bardziej nowoczesne, i to zarówno na krańcach miasta, jak i w jego centrum. Szerokie aleje łączą miasta rosyjskie z dawnymi przedmieściami. Teatry, kina, kluby i biblioteki nie są jedynie nagromadzone w centrum miasta, lecz rozdzielone na całym obszarze miejskim.

Nowopowstałe miasta stały się *wzorem nowoczesnego budownictwa.*

Od początku architekci usiłowali budować dla robotników mieszkania zaopatrzone we wszelkie konieczne wygody, w których po pracy mogliby oni znaleźć odprężenie i radość. Mogą oni bez przeszkód realizować swoje plany, gdyż domy czynszowe nie są już własnością osób prywatnych, lecz należą do państwa, które wynajmuje mieszkania robotnikom po przystępnych cenach.

Wzrasta liczba podręczników

wydanych przez PZWS

Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych przygotowały na nowy rok szkolny 1948-49 przede wszystkim **podręczniki** dla stopnia podstawowego jedenastoletniej szkoły ogólnokształcącej. Stale wzrasta również liczba podręczników PZWS dla stopnia licealnego oraz dla różnych typów szkół zawodowych i kursów dla dorosłych.

Produkcja książek szkolnych PZWS do dnia 1.8.48 r. wynosiła — 40.323,399 egz. Stan zmagazynowanych podręczników PZWS w dniu 1.8.48 r. wynosił 12.357.440 egz. Liczba podręczników PZWS, będących w druku wynosi — 5.080.000 egzemplarzy. Na bież. sezon szkolny PZWS dostarczą podręczników — 17.437.440 egzemplarzy.

Poza podręcznikami PZWS wydają **książki popularno-naukowe**, a mianowicie: bibliotekę Ziem Odzyskanych, książki z zakresu polonistyki, geografii, biologii, chemii, fizyki, astronomii. Dział wydawnictw przeznaczonych dla nauczycieli obejmuje książki pomocnicze, niezbędne każdemu nauczycielowi w pracy: **Bibliotekę Nauczyciela Demokraty**, książki z zakresu administracji szkolnej i teksty pedagogiczne.

PZWS wydaje **dziewięć czasopism przedmiotowych**, a mianowicie: „Polonistyka", „Wiadomości Historyczne", „Polska i Świat Współczesny", „Geografia", „Biologia", „Fizyka i Chemia", „Język Rosyjski", „Język Francuski" i „Matematyka", nadto wychodzą nakładem PZWS następujące czasopisma pedagogiczne: „Nowa Szkoła", „Dzieci i Wychowawca" i „Poradnik dla nauczycieli".

Przy rozprowadzaniu książek w bieżącym sezonie szkolnym będą wykorzystane wszystkie możliwe drogi, a mianowicie: 1) bezpośrednie załatwianie zamówień szkół przez oddziały i księgarnie PZWS, 2) zaopatrywanie szkół w książki za pośrednictwem zorganizowanej sieci księgarskiej, spółdzielczej i prywatnej.

Występy Tamary Chanum w Łodzi

Tamara Chanum — tancerka i śpiewaczka, laureatka Premii Stalinowskiej, artystka ludowa Uzbeckiej SRR, wystąpi w Łodzi w dniach 8 i 9 bm. na scenie Teatru W. P.

Walka z brakoróbstwem

Kombinat Łódź — Północ na nowych torach

Plesińska Jadwiga *Przybył Stanisława*

Dobrze się stało, że rozpoczęła się już kampania, mająca na celu **walkę z brakoróbstwem**, walkę z bezmyślnym psuciem cennych surowców. Bez tego kto wie, do czego doszedłby Kombinat Północny Przemysłu Jedwabniczo-Galanteryjnego. Ilość braków w poszczególnych oddziałach tego kombinatu przybierać zaczęła bowiem bardzo znaczne rozmiary. W wielu wypadkach zaprzestano już nawet wyciągać konsekwencje w stosunku do odpowiedzialnych za brakowny towar. Znamienne, że tego rodzaju karygodne niedbalstwo usiłowano nawet tłumaczyć... walką o ilość.

Obecnie... Ale wpierw dokonajmy przeglądu sytuacji, jaka wytworzyła się i jaka dotąd jeszcze istnieje w Kombinacie Łódź — Północ.

Jakie są przyczyny tak niepomiernie wysokiego procentu brakownych sztuk we wszystkich prawie tkalniach kombinatu?

Jedną z najbardziej zasadniczych jest **brak wykwalifikowanych tkaczy.**

Ponad 80 procent ich to młodzież od niedawna zatrudniona w tym fachu. W ciągu krótkiego okresu swej nauki nauczyli się za ledwie obchodzić z krosnem.

Przestarzały park maszynowy stanowi drugą przyczynę. Już prawie 10 lat pracują krosna bez żadnego remontu. W dodatku jest ich aż 26 typów, co oczywiście stwarza poważne trudności w doborze części zamiennych. Szczególnie dotkliwie daje się to odczuć jeśli chodzi o czółenka. Nowe są często niskiej jakości, często powodują psucie osnowy. Stare zaś w ogóle nie nadają się do użytku, a jeśli pomimo tego są w użyciu, to tylko ze smutnej konieczności.

Kawalkiewicz Serafina *Stangret Maria*

Grabowska Stefania *Karmaza Karol*

Przędza, dostarczana przez Państwową Fabrykę Sztucznego Jedwabiu w Tomaszowie, bynajmniej nie sprzyja (mówiąc delikatnie) podniesieniu się jakości produkcji.

Dzień 1-go września miał stać się dniem przełomu dla produkcji Kombinatu Północnego. 31 Sierpnia odbyła się **konferencja pracowników technicznych** i Rad Zakładowych, na której dyrektor Kombinatu, tow. Prokulewicz, zapoznał zebranych ze środkami, jakie zamierza zastosować dyrekcja, by Kombinat stanął w rzędzie przedsiębiorstw, produkujących **dużo, dobrze i tanio.**

Przede wszystkim został stworzony **Wydział Remontów,** dysponujący kilku ekipami remontowymi. Maszyny więc znajdą sobie nareszcie opiekunów, którzy nie pozwolą eksploatować ich poza granice możliwości.

Na specjalne podkreślenie zasługuje przedsięwzięcie dyrekcji odnośnie **szkolenia i doszkolenia młodego narybku.** Młodzi robotnicy pracować będą pod kierunkiem **instruktorów-brygadzistów.** Będą to przodownicy pracy, z których każdy otrzyma pod opiekę pewną ilość młodych. Jeśli natomiast chodzi o nowych uczniów, to system ich szkolenia ulegnie **zasadniczej zmianie.** Nie będzie to nauka u zajętego swą pracą tkacza, z konieczności ograniczona. Dyrekcja Kombinatu wydzieli pewną ilość krosien z produkcji, przeznaczając je wyłącznie na naukę. Nauczycielami będą również najlepsi tkacze, specjalnie opłacani. Taki system szkolenia niewątpliwie przyniesie **pozytywne rezultaty.**

Tkacze, którzy oddają tylko „primę" będą **premiowani,** premiowani będą również majstrowie najlepszych partii.

Gdy wszystkie te nowe zarządzenia zostaną **wprowadzone w życie (w co nie chcemy** wątpić) to rzeczywiście można będzie mieć nadzieję, że Kombinat Północny produkować będzie lepsze towary.

Oczywiście, że warunkiem wypełnienia słusznych postanowień jest zgodna współpraca kół partyjnych, dyrekcji, Rady Zakładowej i całej załogi.

S. K.

Miasto śpieszy z pomocą

kształcącej się młodzieży

Na ostatnim posiedzeniu kolegium Zarządu Miejskiego, postanowiono udzielić z funduszów specjalnie przeznaczonych **na cele pomocy dla kształcącej się młodzieży,** szeregu stypendiów i zapomóg słuchaczom niższych, średnich i wyższych szkół artystycznych.

Stypendia otrzymują uczniowie Przemysłu Artystycznego, tańca artystycznego, niższej, średniej i wyższej szkół muzycznych, Ludowego Instytutu Muzycznego oraz Studium Malarstwa i Rysunków.

Ogółem przyznano stypendia 46 słuchaczom, z których każdy otrzyma jednorazowo 6 tysięcy złotych, jako zapomogę po tysiąc złotych miesięcznie za okres od stycznia br. do czerwca włącznie.

Czytelnicy piszą

Nie zawiedziemy pokładanych w nas nadziei

Mury XV Państwowego Gimn. i Lic. oraz im. Kopernika nie miały w tym roku długiego spoczynku. Już dnia 9 sierpnia zapełniły się młodzieżą. Tym razem jednak była to młodzież starsza, przybyła tu ze wszystkich stron Polski, by uzupełnić swoje wiadomości do konkursowych egzaminów na wyższe uczelnie.

Stworzeniem Kursu Przedegzaminacyjnego zajęła się (jak zwykle) zorganizowana młodzież studencka.

Członkowie ZAMP-u, Związku Akademickiego Młodzieży Polskiej, wśród nich kol. Tyrman Jadwiga (kier. Kursu), kol. Godlewski i inni zrezygnowali z wakacji poświęcając swój czas dla młodszych kolegów.

Na Kursie, młodzież pochodzenia robotniczego, chłopskiego i inteligenckiego, dokształcała się przed egzaminami na wyższe uczelnie.

Kurs trwał 3 tygodnie. Skończyło go przeszło 830 osób. Z tego zorganizowanych 437, niezorganizowanych 353. Młodzieży pochodzenia chłopskiego było 37 proc., pochodzenia robotniczego 32 proc., inteligencji pracującej 26 procent.

Dzięki pomocy Ministerstwa Oświaty, młodzież przybyła spoza terenu miasta Łodzi została zakwaterowana w domach akademickich i otrzymała bezpłatne wyżywienie.

Dnia 29. 8. w sali Domu Żołnierza odbyło się uroczyste zakończenie Kursu, na którym przemawiali przewodniczący ZAMP-u kol. Schabowski, z ramienia wykładowców prof. Wierzbicki, w imieniu kursantów kol. Kepczyński.

„Państwo nasze pragnie wychować nową inteligencję, która stanie do twórczej pracy w odbudowie wraz z całym narodem, dlatego też nie szczędziło wysiłków i funduszów w staraniu, by na wyższych uczelniach uczyli się **przede wszystkim synowie ludu pracującego.** Przyrzekamy, że pokładanych w nas nadziei całego społeczeństwa **nie zawiedziemy"** — powiedział kol. Kepczyński w swoim krótkim przemówieniu.

W tej chwili odbywają się egzaminy na wyższych uczelniach, będziemy więc mieli możność przekonania się, jakie są konkretne osiągnięcia Kursu.

W imieniu kursantów składam tą drogą serdeczne podziękowania za troskę o nas, Związkowi Akademickiemu Młodzieży Polskiej, wykładowcom, a przede wszystkim Kierownictwu Kursu.

Słuchaczka Kursu
Stanisława Dobrzyńska

BIBLIOTEKA UNIWESYTECKA

Dyrekcja Biblioteki Uniwersyteckiej zawiadamia, że w okresie od 1 do 11 września 1948 r. czytelnia będzie czynna w poniedziałki, środy i piątki od godz. 14 — 20, a we wtorki, czwartki i soboty od godz. 8—14. W tym samym okresie Wypożyczalnia będzie czynna w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 — 19, a we wtorki, czwartki i soboty od godz. 10 — 12.

Co usłyszymy przez radio

Program na niedzielę 5 września 1948, roku

7.05 Koncert poranny, 8.00 DZIENNIK, 8.15 Przegląd prasy stoł., 8.20 Program dnia, 8.30 Muzyka, 9.00 (Ł) Transmisja mszy polowej z Brzezin — nabożeństwo odprawi i kazanie wygłosi ks. płk. Wł. Ławrynowicz, 10.00 Audycja o reformie rolnej, 11.00 (Ł) Program na dziś, 11.05 (Ł) „Na widowni tygodnia", 11.15 (Ł) Serenady z płyt, 11.40 (Ł) Trzy humoreski (płyty), 11.50 (Ł) Z frontu radiofonizacji — wiadom. w omów. Dyr. Okr. P. R. A. Smiejana, 12.04 Poranek symfoniczny W przerwie — Radiokronika, 13.30 Łakomczuch — zagadka radiowa, 13.40 Niedziela na wsi, 14.40 Wiele hałasu o nic — słuchowisko wg komedii W. Szekspira, 15.25 Przegl. najciek. aud. przyszł. tygodn., 15.30 Koncert Polskiej Kapeli Ludowej, 15.45 Wiersze A. Oppmana o Starej Warszawie, 15.55 Recital skrzypcowy H. Barynowej — artystki radzieckiej, 16.40 Na Oceanie Spokojnym — audycja dla dzieci, 17.00 Mówi Wystawa Ziem Odzyskanych, 17.05 Podwieczorek przy mikrofonie, 18.35 Rozkaz padyszacha—audycja rozrywkowa, 18.55 Koncert z okazji święta lotniczego, 19.50 Europa polskim górnikom, 20.20 Czechosłowacja przemawia do Polski, 20.50 Muzyka, 20.58 Komunikat meteorologiczny, 21.00 DZIENNIK, 22.00 Muzyka taneczna, 22.25 (Ł) Wiadom. sport. lok., 22.33 (Ł) Omów. progr. lok. na jutro, 22.35 (Ł) Sławni artyści (płyty), 22.50 (Ł) Audycja z cyklu: Zagadki literackie, 23.00 Ostatnie wiadomości, 23.10 Wiadom. sport. ogólnop., 23.20 Program na jutro, 23.30 Muzyka taneczna, 24.00 (Ł) Koncert życzeń, 0.59 (Ł) Zakończenie audycji i HYMN.

Program na poniedziałek 6 września 1948 r. rano.

5.00 (Ł) Polonez — powitanie, omów. pogody i ważn. audycji dnia, 5.05 (Ł) Muzyka poranna (płyty), 5.20 Międzynarodowy koncert wymienny z Krakowa, 6.05 Gimnastyka, 6.15 DZIENNIK, 6.30 Muzyka, 6.50 Program dnia, 7.00 Skrót wiad. dzien. poran., 7.05 Przegl. prasy stoł., 7.12 Koncert poranny, 8.20 Anna Proletariuszka — 6 fragm. powieści I. Olbrachta, 8.35 Muzyka, 8.55 Informacje ogólnop., 9.00 Skrzynka PCK. 9.10 (Ł) Komunikaty.

Kronika Tomaszowa

KOMU WINSZUJEMY

Niedziela, dnia 5 września 1948 r.
Dziś: Wawrzyńca

WAŻNIEJSZE TELEFONY

Straż Pożarna — 51
Milicja Obywatelska — 47
Dworzec Kolejowy — 4
Komitet PPR — 46
Komitet PPS — 166

KINA

Kino „Przedwiośnie" — wyświetla film produkcj radzieckiej p. t. „Synowie"

ADRES REDAKCJI R. S. W. „Prasa", Plac Kościuszki 1 — 3. tel 250. godziny przyjęć od 10 — 12.

Trybuna wolności
ORGAN K. C. P. P. R.
TYGODNIK POLITYCZNO - SPOŁECZNY

Podstępne machinacje bogaczy wiejskich

Obóz pracy za dokonanie sztucznego podziału ziemi w celu zmniejszenia wymiaru podatku gruntowego

Zdarzają się wypadki bezprawnego podziału gospodarstw rolnych, należących do bogaczy wiejskich w celu częściowego uchylenia się od zapłaty podatku gruntowego. Podatek gruntowy wzrasta bowiem progresywnie w zależności od wielkości obszaru rolnego — każdy zatem podział gospodarstwa powoduje zmniejszenie wymiaru podatku.

Ostatnio w jednej z gmin woj. lubelskiego pełnomocnik rządu do spraw podatku gruntowego, dokonując inspekcji stwierdził, iż wymiar podatku gruntowego w ubiegłym roku wyniósł w gotówce około 20 milionów zł., w zbożu zaś ponad 355 tys. kg., podczas gdy ten sam wymiar w roku 1948 dał o 5,5 mil. zł. i 200 tys. kg zboża mniej. Jak się okazało różnice te wynikły z bezprawnego rozdrobnienia większych gospodarstw rolnych na mniejsze działki, skutkiem czego wymiar podatku gruntowego uległ poważnemu zmniejszeniu.

Nową listę rozdrobnionych na działki gospodarstw sporządzili wójt i sekretarz gminy. Na listach tych figurowali, jako posiadacze działek, poza prawnym właścicielem podzielonego gospodarstwa, także członkowie jego rodziny, a nawet osoby obce.

Zarówno wójt, jak i sekretarz gminy byli w pełni świadomi, że postępowanie ich godzi w interesy Skarbu Państwa.

Wobec takiego stanu rzeczy, komplet orzekający Komisji Specjalnej skierował obydwu do obozu pracy.

Kronika miejska

KONTROLA SANITARNA ZAKŁADÓW CUKIERNICZYCH

W ostatnich dwóch tygodniach kontrolerzy sanitarni Wydziału Zdrowia przy zarządzie Miejskim w Tomaszowie, przeprowadzali inspekcję sanitarną tomaszowskich zakładów cukierniczych, gastronomicznych, sklepów spożywczych oraz restauracji. W całym szeregu wypadków stwierdzono, że właściciele tych przedsiębiorstw w dalszym ciągu nie przestrzegają obowiązujących przepisów sanitarnych. Na kilku właścicieli masarni nałożono kary pieniężne.

DOBROWOLNA REJESTRACJA PIJAKÓW TRWA

Jak wiadomo Komenda M. O. w Tomaszowie prowadzi obecnie specjalny rejestr pijaków, których osadzono za pijaństwo w areszcie. Notorycznym pijakom, których nazwiska w rejestrze będą się powtarzać zostaną wymierzone surowe kary. W ostatnich dniach zanotowano znów bogaty połów wśród pijaków. M. inn. w areszcie znaleźli się: Kosakowski Jan Tomaszów, Prosta 10, Matczyk Marię, Parciany Stefan, Tomaszów, Hoża 12, Papieski Longin, Tomaszów, Projektowa 28, Morawski Stanisław, Tomaszów, Warszawska 51, Wadkowski Edward, Tomaszów, Pierackiego 49, Małagowski Jan, Mrówczyński Marian, Majowa 40, Romiński Henryk, Niecała 10, Krawczyk Bronisław, oraz Zalewski Marian, Tomaszów, Rolanda 35.

ZATRZYMANI Z PRZĘDZĄ

Pawlak Marian, Tomaszów, Wspolna 27, oraz Szczęsny Franciszek, Łódź, Krakusa 6, zostali zatrzymani z workiem przędzy wełnianej pochodzącej z kradzieży. Wymienionych osadzono w areszcie. Natorski Józef, Tomaszów, Garbarska 8, został schwytany z workiem wypełnionym niewyprzędzoną wełną. Natorskiego zatrzymano do dyspozycji sędziego śledczego.

UCIEKAŁ OD RODZICÓW

15 letni Krzysztofik Aleksander, Tomaszów, Handlowa 21, już kilkakrotnie uciekał z domu rodzicielskiego. Ostatnio udało mu się ukryć przez dłuższy czas w Warszawie. W tych dniach został jednak rozpoznany i przewieziony do Tomaszowa. Chłopca oddano rodzicom.

ZA WŁÓCZĘGOSTWO GROZI ARESZT

W tych dniach zatrzymano i osadzono w areszcie pod zarzutem włóczęgostwa ob. Ksiela Jana, z gminy Białaczów. Ksiel nie posiadał żadnego stałego miejsca zamieszkania.

Ruch racjonalizatorski w P. F. S. J. Nr 1

rozwija się coraz pomyślniej

Nie ulega wątpliwości, że najbardziej cenne i oryginalne pomysły racjonalizatorskie w Tomaszowie powstają w P. F. Szt. Jedw. Nr 1. Rzecz znamienna, że są to w większości pomysły robotników, ślusarzy i techników fabrycznych. W ostatnich numerach naszego pisma opisaliśmy niektóre, przeprowadzone już w fabryce ulepszenia. Dziś zgodnie z naszą zapowiedzią podajemy dalsze:

W oddziale suszarni włókien ciętych, często wybuchały pożary. Dzięki pomysłowi ślusarza Romana Goździka zostały one zlikwidowane. Zainstalował on mianowicie na suszarkach gaśnice parowe. Z chwilą pojawienia się płomienia gaśnice się otwiera, i wydobywająca się z nich gęsta para tłumi pożar. Za pomysł ten Goździk otrzymał 30.000 zł premii z C.Z.P.Wł. w Łodzi.

Ślusarz Lisman Ignacy zbudował specjalny automat, do wyrobu klamer spinających taśmy obciągające skrzynie z jedwabiem. Automat ten produkuje 80 klamer na minutę, pokrywając całkowicie zapotrzebowanie fabryki.

Robotnicy zawsze napotykali na duże trudności przy zdejmowaniu szpul z maszyny. Często bowiem zdarzało się, że przy zbyt ciasnej szpuli, zwykły uchwyt t. zw. granat zawodził i trzeba było sciągać szpulę siłą, co zawsze pociągało za sobą zniszczenie jedwabiu znajdującego się na szpuli oraz powodowało dużą stratę czasu. Tarnowski Władysław, ślusarz oddziałowy, dorobił do zwykłej szpuli specjalny uchwyt, który ułatwia zdejmowanie szpuli i wyklucza możliwość uszkodzenia przy tej czynności przędzy.

Ślusarz Wasilewski Jan, zastąpił brąz, z którego dotychczas były wyrabiane prowadniki taśmy tekstrowej, stopem zwanym nowotekstem. Dzięki temu prowadniki te pracują obecnie o wiele dłużej i nie niszczą się tak szybko. Wasilewski otrzymał za swój pomysł 30.000 zł. premii.

Mistrz przędzalniczy Sej Władysław zapobiegł niszczeniu się kąpieli kwaśnej, przez zainstalowanie urządzeń odprowadzających spływający dotychczas ze stołów na ziemię płyn z powrotem. Dzięki temu uzyskano bardzo duże oszczędności w surowcu. Sejowi została przyznana premia 30.000 zł.

B.

Na odbudowę Stolicy

Obywatelski Komitet Odbudowy Warszawy w Tomaszowie przeprowadza w niedzielę 5 września, zbiórkę uliczną na fundusz Odbudowy Stolicy. Podobne kwesty będą się odbywać co tydzień w ciągu całego września. W zbiórce wezmą udział, dyrekcje fabryk włókienniczych, Rady Zakładowe, oraz przedstawiciele społeczeństwa.

Nowoczesne aparaty telefoniczne

zainstalowane będą w Tomaszowie

W najbliższym czasie mają zostać zainstalowane w Tomaszowie nowoczesne aparaty telefoniczne. Dotychczasowa instalacja telefoniczna będzie wymieniona.

W niedługim już czasie wystarczy zdjąć słuchawkę z widełek, by uzyskać natychmiast połączenie z Centralą. Zainstalowanie nowego systemu obsługi telefonicznej połączone jest jednak z dużymi trudnościami i uzależnione od przeprowadzenia prac instalacyjnych. Jak nas informuje kier. techn. Urzędu Pocztowego w Tomaszowie ob. Kowalski, na całej długości na ul. Antoniego przeprowadza się w chwili obecnej kabel telefoniczny do ul. Szkolnej. Wszystkie prace przygotowawcze mają być skończone do października. W październiku ma również rozpocząć się wymiana starych aparatów telefonicznych na nowe.

Tysiąc typów mebli dla świata pracy

Centrala Handlowa Przemysłu Drzewnego we Wrocławiu rozsprzedała w b. r. na raty meble wartości 172 miln. zł.

We Wrocławiu istnieje ogólnopolska wzorcownia mebli i wyrobów z drzewa, która posiada ponad tysiąc eksponatów.

W czasie trwania Wystawy Z. O. Centrala zorganizowała również sprzedaż wysyłkową mebli i wyrobów z drzewa. Zwiedzający Wystawę mogą zamówić we wzorcowni określony typ mebli, które zostają dostarczone do miejsca zamieszkania nabywcy.

Wielka ilość mebli we wzorcowni wytypowana jest na sprzedaż w ramach eksportu wewnętrznego.

Wędrówka po POLSCE

25-LECIE MUZEUM MIEJSKIEGO W BYDGOSZCZY

W dniu 3 bm. w ramach 19 walnego zjazdu delegatów Związku Muzeów w Polsce obchodziło Muzeum Miejskie im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy jubileusz 25-lecia swego istnienia. W uroczystości wzięli udział wybitni przedstawciele świata nauki i kultury polskiej.

ZWIĄZEK ZAWODOWY PRAC. PRZEM. SKÓRZANEGO ORGANIZUJE KURSY DLA ANALFABETÓW

Zarząd Główny Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Skórzanego organizuje na terenie całego kraju kursy dla analfabetów i półanalfabetów.

Kursy te zostaną zorganizowane w okręgach i oddziałach Związku. W pierwszym etapie tej akcji zostanie przeszkolonych ponad 500 osób.

TRANSPORTY ŚLEDZI NORWESKICH

W najbliższych dniach zaczną napływać przez port szczeciński transporty śledzi norweskich w łącznej ilości 12.000 ton, przeznaczonych dla Centrali Rybnej.

OTWARCIE SZKOŁY PRAWNICZEJ IM. DURACZA

W dniu 15 września br. odbędzie się w gmachu Centralnej Szkoły Prawniczej im. Teodora Duracza(ul. Nowotki nr 3-5) uroczyste otwarcie tej uczelni.

Po otwarciu rozpoczną się na uczelni normalne zajęcia.

SUROWE KARY ZA NIELEGALNE PRZECHOWYWANIE BRONI

Rejonowy Sąd Wojskowy w Bydgoszczy skazał na 5 lat więzienia robotnika leśnego Jana Olszewskiego, z miejscowości Biała, powiatu lubawskiego, za nielegalne przechowywanie broni.

* x *

Pracownik kolejowy Marian Nowakowski z Serocka pow. świeckiego, za kradzież dwóch karabinów, stanowiących własność ochrony kolejowej, skazany został na 8 lat więzienia.

POMNIK GENERAŁA ŚWIERCZEWSKIEGO STANĄŁ W STRZELINIE

W Strzelinie (woj. wrocławskie) odbyło się uroczyste odsłonięcie pomnika generała Karola Świerczewskiego. Pomnik ufundowało miejscowe społeczeństwo.

W uroczystości wzięły udział wielotysięczne rzesze miejscowego społeczeństwa oraz przedstawiciele organizacji społecznych i Wojska Polskiego. Odsłonięcia pomnika dokonał gen. Daniłowski.

Przygody Jasia Wiercipięty

Wygodnie na ławce w parku! Butami brudzi pan ławkę! Tak! Teraz można!

Wydawca: Woj. Komitet PPR w Łodzi. Komitet Redakcyjny. Red. i Adm. Łódź, Piotrkowska 86. Telefony: Redaktor Nacz. 216-14. Sekretariat 254-21. Red. nocna 172-31, Dział ogłoszeń: Piotrkowska 55. tel. 111-50. Konto PKO VII-1505. Zakł. Graf. RSW „Prasa". Administracja nie przyjmuje odpowiedzialności za terminowy druk ogłoszeń.

TEATRY

Państwowy Teatr Wojska Polskiego

Dziś o godz. 19,15 arcydzieło Molier'a, pełna humoru komedia w 3 aktach p. t. „GRZEGORZ DYNDAŁA" w przekładzie Boy'a-Żeleńskiego.

TEATR POWSZECHNY

Dziś nieczynny.

TEATR „SYRENA" Traugutta 1

Dziś o godz. 19.30 komedia p. t. „Dobrze skrojony frak".

TEATR KAMERALNY DOMU ŻOŁNIERZA ul. Daszyńskiego 34

Dziś o godzinie 19.15 sztuka C. de Peyret Chapuis „**Nieboszczyk Pan Pic**" w reżyserii Janusza Warneckiego. Udział biorą: Hanna Bielicka, Krystyna Ciechomska, Halina Głuszkówna, Czesław Guzek, Irena Horecka Wanda Jakubińska, Janusz Jaroń i Michał Melina. Dekoracje Stanisława Cegielskiego. Kasa czynna od 12-ej.

TEATR KOMEDII MUZYCZNEJ „LUTNIA" Piotrkowska 243

Dziś i dni następnych o godzinie 19.15 „CNOTLIWA ZUZANNA", operetka w 3-ch aktach J. Gilberta.

Bilety wcześniej do nabycia: ul. Piotrkowska 102. a od godz. 17-ej w kasie teatru W niedzielę kasa teatru czynna od godz. 11-ej.

LETNI TEATR „OSA"
Zachodnia 43. tel. 140-09

Codziennie o 19.30 w niedziele i święta o 16-tej i 19.30 komedia muzyczna pt. „ROZKOSZNA DZIEWCZYNA" z H. Makowską w roli tytułowej. Zniżki ważne. Widownia szczelnie chroniona przed chłodem.

KINA

ADRIA — Bolero
godz. 18, 20 w niedz. 16
BAŁTYK — „Lekkomyślna siostra"
godz. 16, 18.30 21. w niedz. 13.30.
BAJKA — „Knock-out"
godz. 18, 20, w niedz. 16.
GDYNIA — „Program aktualności kraj. i zagranicznych Nr 28.
Reportaż z Olimpiady.
godz. 11, 12. 13. 16. 17. 18, 19. 20. 21
HEL (dla młodzieży) — „Maria Luiza"
godz. 16. 18. 20 w niedz. 14
MUZA — „Biały kieł"
godz. 18, 20 w niedz. 16
POLONIA — „Zielone lata"
godz. 16. 18.30. 21 w niedz. 13.30
PRZEDWIOŚNIE — „Okoliczności łagodzące"
godz. 18. 20 w niedz. 16
ROBOTNIK — „Miasto bezprawia"
godz. 16.30. 18.30, 20.30 w niedz. 14.30
ROMA — Kulisy wielkiej rewii
godz. 18, 20.30 w niedz. 15.30.
REKORD — „Moja miła"
godz. 18.30, 20.30. w niedz. 16.30
STYLOWY — „Admirał Nachimow"
godz. 16.30. 18.30. 20.30, w niedz. 14.30.
ŚWIT — „Postrach mórz"
godz. 18.30. 20.30 w niedz. 16.30.
TĘCZA — „Ostatni Etap"
godz. 16, 18.30, 21, w niedz. 13.30.
TATRY (w ogrodzie)—„Cygańska miłość"
godz. 15,30. 18. 20,30 w niedz. 13.
WISŁA — „Cygańska miłość"
godz. 16. 18.30 21. w niedz. 13.30
WŁÓKNIARZ — „Chłopiec z przedmieścia"
godz. 17. 19, 21 w niedz. 15
WOLNOŚĆ — „Lekkomyślna siostra"
godz. 15.30 18. 20.30 w niedz. 13
ZACHĘTA — „Casablanca"
godz. 18.30, 20.30, w niedz. 16.30.

SZKOŁA PRACY SPOŁECZNEJ TUR

Szkoła Pracy Społecznej TUR ul. Skorupki 6-8 tel. 153-30 przyjmuje dodatkowe zapisy do środy 8 września: na I semestr kandydatów z ukończoną szkołą powszechną, na III semestr Wydziału Społeczno-Oświatowego kandydatów z małą maturą.

Po tym terminie lista kandydatów będzie ostatecznie zamknięta.

Biuro Porad Prawnych przy Kom. Woj. Str. Demokrat. w Łodzi

Wznowiło swą działalność Biuro Porad Prawnych przy Komitecie Wojew. Stronnictwa Demokratycznego w Łodzi. Porady udzielane są w lokalu Komitetu przy ul. Piotrkowskiej 78. II p., front trzy razy tygodniowo: w poniedziałki, środy i piątki w godzinach od 19 do 20.

Porady dla członków Stronnictwa są bezpłatne.

Porad prawnych udzielają adwokaci: dr Janusz Weiss Bielski. adw. Górecki Edward. adw. Kępiński Tadeusz. adw. Kurkowski, sędzia Kozerski Janusz, adw. Łukasik.

WYJAŚNIENIE

W związku z notatką pt. „ Przykre skutki nocnego spotkania" zamieszczonego w Nr 241 „Głosu Robotniczego" z dnia 4.9 br. proszeni jesteśmy o podanie do wiadomości że ob. Henryk Sikorski, kierownik Świetlicy F-ki im. Emilii Plater, zam. w Łodzi przy ul. Zapolskiej 82. nie ma z tą sprawą nic wspólnego.

SPORT SPORT SPORT

Przede wszystkim gry sportowe

Oto jak pojmują „Odzieżowcy" pracę nad krzewieniem kultury fizycznej wśród swych członków

Młody sport konfekcyjny uzyskał na I Igrzyskach Związków Zawodowych 6 medali złotych, 1 srebrny i 1 brązowy. Pozornie trudno mówić o sukcesie, jeśli jednak weźmiemy pod uwagę niewielką stosunkowo liczebność Związku (około 50 tys. członków tyle bowiem w przybliżeniu pracowników zatrudnia przemysł konfekcyjny), fakt, że w konfekcji pracują przede wszystkim kobiety, oraz „młody wiek" sportu konfekcyjnego liczy sobie właściwie półtora roku, tyle bowiem czasu istnieje przy Zarządzie Głównym Wydział Sportowy — to wszystko pozwala przypuszczać, że konfekcja będzie miała w przyszłości dużo do powiedzenia. szczególnie w konkurenciach kobiecych. Jednym słowem, ZKS „Odzież" jest jeszcze klubem bez tradycji, ale z przyszłością.

Najsłabszą stroną sportu konfekcyjnego jest piłka nożna, ta zresztą gałąź sportu nie będzie nigdy oczkiem w głowie kierownictwa klubów odzieżowych. Jeśli chodzi o lekkoatletykę pań, Odzieżowcy posiadają materiał dobrze zapowiadający się, lecz jeszcze słabo przeszkolony. Są to przeważnie zawodniczki młode, stawiające pierwsze kroki w sporcie. Uzyskały one zresztą ostatnio fachową opiekę sportową w postaci trenera PZLA, ob. Warchałowskiego.

Specjalną opieką postanowiono otoczyć wszelkiego rodzaju gry sportowe. Jest to przedsięwzięcie zasługujące na uznanie, świadczy bowiem o tym, że kierownictwo Wydziału Sportowego uważa sport za jeden z czynników podnoszących. zdrowotność wśród mas pracujących i nie ulegając niebezpiecznej psychozie rekordomanii, stara się przede wszystkim o kultywowanie tężyzny fizycznej zawodniczek i zawodników klubów konfekcyjnych.

Dzisiaj stawiamy na Widzew

ŁKS-owi nie wróżymy sukcesu na Śląsku

W niedzielę Widzew gościć będzie zespół Polonii bytomskiej, z którą rozegra mecz piłkarski o mistrzostwo Ligi. Po ostatnim remisowym wyniku łodzian w Poznaniu z kolejarzami oraz po klęsce bytomian z Legią u siebie, należy sądzić, że Widzew uzyska dwa punkty. Tym bardziej, że w składzie drużyny zobaczymy jeszcze jednego dobrego napastnika obok pozyskanego Okupińskiego.

Drugi zespół ligowy z Łodzi, ŁKS udaje się do Wielkich Hajduk, gdzie zmierzy się z Ruchem, który powraca do formy. Jest rzeczą wątpliwą, czy łodzianom uda się zdobyć choćby jeden punkt. PTC w walce o wejście do ligi pierwszej spotka się w Radomiu z Radomiakiem, Może pobianiczanie uzyskają wynik remisowy.

Półfinałowe mecze o puchar ŁOZNP-u rozegrają zespoły Zgierza ze Skierniewicami oraz Zduńskiej Woli z Piotrkowem. Finał rozegrany zostanie 12-go września rb. na przedmeczu zawodów Kraków—Łódź o puchar śp. Kałuży.

Komunikat Zarzadu Nr 4

1. W związku z rozpoczynającymi się mistrzostwami drużynowymi przypomina się kierownictwu sekcji pięściarskich o obowiązku badania lekarskiego zawodników w Poradni Sportowo-Lekarskiej przy ul. Zawadzkiej 11 w godzinach od 18-ej do 20-ej codziennie (prócz sobót, niedziel i świąt). Zawodnicy winni posiadać przy sobie książeczkę zawodniczą, gdzie odnotowane będzie stawiennictwo do badania.

2. Kierownictwa sekcji pięściarskich powiadomią *odwrotnie* o miejscu, dniu i w jakich godzinach odbywają się treningi. Przewidziane są inspekcje miejsc treningowych oraz przeprowadzane będą badania na miejscu zawodników ze szczególnym uwzględnieniem zawodników początkujących. Badania przeprowadzą lekarze Poradni Sportowo-Lekarskiej.

3. Ustala się następujące ceny biletów na zawody kl. „A": I miejsce zł 200.—, II miejsce zł 120.—, III miejsce zł 80.—, ulgowe (dla uczniów i szeregowych, oraz zawodnicze) zł 50.—, przy czym klubom-gospodarzom pozostawia się wolną rękę odnośnie ustalania ilości biletów ulgowych.

4. Przypominamy o obowiązujących w dalszym ciągu procentach opłat od zawodów ze zmianą, że zamiast dotychczas obowiązującej między innymi opłaty brutto na rzecz ŁOZB w wysokości 1 proc., wprowadzona została na ostatnim Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu PZB w dniu 29 sierpnia rb. we Wrocławiu podwyżka do wysokości 2 proc. Termin do regulowania opłat jest siedmiodniowy.

5. Rezerwuje się termin 14 bm. na organizację międzynarodowego spotkania Praha — Łódź.

6. Przypominamy, iż powołana do życia w sezonie 1947-48 Komisja Antyalkoholowa jest czynna w sezonie bieżącym. Skład Komisji: przewodniczący — ob. dr Moskwa Walenty i członkowie ob. ob. Sieroczewski Edmund i Bochenek Henryk.

Za Zarząd:
(—) Ćwiek Zdzisław sekretarz

Dział oficjalny ŁOZB

Komunikat Kapitana Sportowego Nr 1

Na zawody międzynarodowe Łódź — Praga, które się odbędą dnia 14.9 1948 r. w Łodzi.

wyznaczam reprezentacje okręgu:

Waga musza: Stasiak (Zryw) rez.: Różycki (ŁKS).

Waga kogucia: Brzózka (Concordia), rez.: Czarnecki (Zryw).

Waga piórkowa: Marcinkowski (ŁKS), rez.: Borowski (Concordia).

Waga lekka: Stefaniak (Bawełna), rez: Krawczyk (Zryw).

Waga półśrednia: Olejnik (ŁKS), rez.: Maciejczyk (Concordia).

Waga średnia: Trzęsowski (Włókniarz), rez.: Taborek (Zryw).

Waga półciężka: Pisarski (ŁKS), rez.: Żylis (ŁKS).

Waga ciężka: Jaskóła (Włókniarz), rez. Niewadził (Zryw).

Wzywam wyżej wymienionych zawodników do intensywnego treningu celem należytego przygotowania do tak poważnego spotkania.

Próbna waga zawodników wyznaczonych do reprezentacji, odbędzie się dnia 13 września 1948 r. (poniedziałek) w lokalu ŁOZB. Piotrkowska 67 m. 6 o godz. 19-ej, na którą zawodnicy mają się stawić z legitymacjami zawodniczymi PZB z poświadczeniem lekarza.

Za punktualne przybycie i wagę zawodników odpowiedzialne są kluby.

Zawodnicy, którzy się nie stawią na próbną wagę, będą karani według przepisów.

Zawodnicy winni posiadać buty, czyste bandaże, białe skarpetki i ręcznik.

Gospodarz ŁOZB dostarczy na zawody kostiumy i rękawice bokserskie.

Sekundantami drużyny łódzkiej wyznaczam:

1. Garncarka Józefa.
2. Cyrana Józefa.

Kapitan ŁOZB
(—) **Stanisław Raciecki**

Z toru helenowskiego

Wizyta kolarzy czeskich w Łodzi wywołała największe zainteresowanie wśród najmłodszych miłośników kolarstwa. W dniu zawodów trybuny świeciły pustkami, na miejscach zaś stojących nawet drzewa były gęsto zaludnione.

U dołu, w braterskim objęciu jadą Kupczak za Stepankiem. oraz Bek z Brunerem.

WUWF komunikuje...

W związku z zarządzeniem Głównego Urzędu Kultury Fizycznej o udziale sportu w akcji Odbudowy Warszawy Woj. Urząd Kult. Fiz. organizuje w dniu 8 września br. o godz. 17 w sali konferencyjnej Woj. Urzędu Kultury Fizycznej (ul. Curie-Skłodowskiej 28) odprawę przedstawicieli Okręgowych Związków Sportowych, Zrzeszeń i Organizacyj Sportowych.

W odprawie wezmą również udział delegaci Woj. Obywatelskiego Komitetu Odbudowy Stolicy i miejscowej prasy sportowej.

Porządek dzienny odprawy:

1. Omówienie zarządzenia Głównego Urzędu Kultury Fizycznej.
2. Plan imprez sportowych na odbudowę Warszawy.
3. Wolne wnioski.

Ze względu na rodzaj poruszanych spraw pożądane byłoby delegowanie na odprawę członków Zarządów pełniących obowiązki skarbników.

* * *

Na podstawie Zarządzenia Organizacyjnego Nr 3 z dnia 18 sierpnia 48 r. Głównego Urzędu Kultury Fizycznej i po porozumieniu się z Woj. Komendantem „SP", ZMP, OKZZ i Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego WUKF zwołuje w dniu 8 września br. o godz. 18.30 Zebranie Inauguracyjne Akcji Marszów Jesiennych celem powołania do życia Wojewódzkiego Komitetu Wykonawczego Marszów Jesiennych i realizacji tej akcji w myśl zarządzenia organizacyjnego i regulaminu marszów.

Porządek dzienny zebrania:

1. Zagajenie — ob. A. Nonas, dyr. WUKF;
2. Wybór przewodniczącego zebrania i sekretarza;
3. Referat o akcji marszów jesiennych — ob. A. Nonas;
5. Wybory do Wojewódzkiego Komitetu Marszów Jesiennych;
4. Dyskusja nad referatem.
6. Wolne wnioski.

Dzisiejsze imprezy sportowe

Piłka nożna: zawody o mistrzostwo Ligi: stadion ŁKS-u, godz. 17-ta Widzew—Polonia (Bytom), poprzedzone przedmeczem o godz. 15-ej.

Zawody o puchar ŁOZPN-u dla miast prowincjonalnych: w Zgierzu godz. 11-ta: Zgierz —Skierniewice, godz. 16,30 w Zduńskiej Woli: Zduńska Wola — Piotrków.

Zawody finałowe drużyn klasy C boisko w Parku Ludowym, godz. 11-ta: Skra Bałuty—Ognisko, boisko w Konstantynowie, godz. 17-ta: Zryw Konstantynów—IKP. Zawody towarzyskie: Park Ludowy, godz. 11-ta finałowe mecze drużyn młodzieżowych o puchar ZMP w Pabianicach: godz. 11-ta PKS — Zjednoczone, w Aleksandrowie: DKS Aleks. — DKS Łódź.

Zawody kolarskie: w Kaliszu na torze odbędą się wyścigi z udziałem zawodników czeskich. Początek o godz. 16-ej.

D 030059